

תוכנית אלומות

סמינר ספטמבר 2022
 20-18 בספטמבר 2022, כ"ב-כ"ד באלול תשפ"ב

נושא: מיזמים ושותפויות



תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה

הסמינר נערך בחודש אלול, שהוא על פי המסורת היהודית "חודש הרחמים והסליחות". משמעות המילה "אלול" בארמית היא "חיפוש". וכמה סמלי הוא שהחודש האחרון בשנה העברית מזמין אותנו לחפש. לחפש תשובות לשאלות בסיסיות ומהותיות, להתבונן בעצמנו, לעשות סוג של חשבון נפש פנימי. במסורת הערבית-מוסלמית אומרים: "حاسبوا أنفسكم قبل ان تحاسبوا", שפוט את עצמך לפני שאחרים ישפטו אותך. בפן האישי, כל חיפוש יכול להביא איתו הזדמנות לשינוי, לצמיחה ולהתפתחות.

בפן החברתי עלינו לעשות חשבון נפש עמוק. זו הייתה שנה שבה נפתחו שוב פצעים של פערים חברתיים, גזענות ואפליה. שנה שבה הלכנו קצת רחוק מדי בהתבטאויותינו ברשתות החברתיות, בלי להבין כמה עוצמה יש למילה הכתובה. שנה שבה התלהמנו, שפטנו, התעקשנו להצדיק את עמדותינו, ושכחנו שיש סביבנו אנשים אחרים שחושבים, נוהגים, ורואים דרך שונה מאיתנו.

אבל זו הייתה גם שנה של שינוי ותקווה. שנה של העמקת המעורבות החברתית, של עשייה קהילתית. שנה שבה הבנו שהדרך היחידה לשנות ולהשפיע היא להיות מעורבים, לקחת על עצמנו את האחריות והעשייה. זו הסיבה שהצטרפנו לאלומות. אנחנו מאחלים לכולנו שנה טובה ומעצימה, שנה של המשך התפתחות וצמיחה, שנה שבה נדע להיות רגישים, סלחניים וקשובים לסובבים אותנו, ובעיקר לעצמנו.



מתוך מיצגים במרכז פסג"ה פתח תקווה

ביקור במרכז פסג"ה פתח תקווה

חכמי הקבלה מצאו למילה "אלול" ראשי תיבות: "אני לדודי ודודי לי", פסוק המסמל מערכת יחסים של נתינה וקבלה הדדית. כלומר, אדם אשר נותן מעצמו למען החברה ולמען האחרים, ומקבל היזון חוזר המעשיר את עולמו. אין תכונה שמאפיינת טוב מזה את חברתנו **ורד עמית**, שעיצבה בדמותה הייחודית את מרכז הפסג"ה כמקום המצמיח את כולם. המוסד בהובלתה האנושית והקשובה הפיח במערכת החינוך רוח אחרת. רוח המתבטאת בפדגוגיה שבה ניתנת תשומת לב לשיח ולאינטראקציות אנושיות, לפיתוח של תחומי העשרה ייחודיים ודרכי הוראה-למידה המזמנות אקטיביות, מעורבות, סקרנות, יצירתיות ופיתוח תחושת ערך ומסוגלות עצמית. מתוך שיטוט עצמאי במקום ספגנו את תמצית התפיסה הפדגוגית של מרכז הפסג"ה: לגרום לכל אחד להתבונן בעצמו פנימה ולהסתכל על המקום שבו הוא יכול להיות, על הפוטנציאל שלו, ולא על המקום שבו הוא נמצא כרגע. לראות את הייחוד בכל אחד, ולהעניק לו מפתחות להנהגת חייו. **חווינו יום באווירה חדשנית, מרעננת ויצירתית, עם הרבה רגעי הנאה ופרצי יצירה, בזכות הסביבה המיוחדת, ההרצאות והכיבוד המפנק (מישהו אמר גלידה :-)**



סיפור ישראלי

חודש אלול הוא חלון הזדמנויות מיוחד במעגל החיים; זמן נדיר להתבוננות פנימית אמיצה ולבחינה מחודשת של מטרת החיים. להבדיל מיתר ימות השנה, שבהם אנו עסוקים במרץ רב ברדיפה אחר שלוש הכ"פים (כוח, כבוד, כסף...), אלול הוא הזמן לקחת פסק זמן ממרוץ החיים, להתעמק בעצמנו, בדיאלוג עצמי. זהו הכוח של חודש אלול: לחזור לשורשים, להתחלה של הדברים, למקור שבו התחיל הכול. במהלך הסמינר שמענו שני סיפורים ישראליים – את אלה של **דפנה גן** ושל **יהודית חסידה** המופלאות. שתיהן פתחו את הלב, אפשרו לנו להתבונן פנימה למרחב נשמתן, הכניסו אותנו לעולמן הפרטי-הפנימי-האישי, למקום שבו הכול התחיל. לרגע קסום הפכנו להיות חלק מהן, והרגשנו שותפות גורל. **זו הייתה חוויה מרגשת, פלאית, מעצימה ומצמיחה.**

מודל MVP

אריאל פליגלר, יועץ ומנחה לחשיבה יצירתית ולחדשנות ארגונית, הציג מודל **MINIMAL VIABLE PRODUCT (MVP)** – מודל פיתוח רזה של מוצר, המבוסס על מודל ההשערות – והתנסו בו בהקשר של המיזמים שהצגנו בהאקתון. המודל מבוסס על העובדה שכ-80% מהמיזמים נכשלים בתהליך התפתחותם. לכן חשוב לבצע בדיקה מהירה וזולה של המיזם בטרם משקיעים בו כסף רב. המודל מאפשר לקבל החלטות נכונות ומהירות ללא הוצאות מיותרות. בהתנסות שעשינו בהקשר של המיזמים שלנו הבנו את המורכבות שבתהליך הפיתוח והיישום של כל מיזם.

האקתון היזמות החינוכית: רעיונות חדשים משנים קהילה

בימי אלול מורגשים התעוררות, צורך להשתנות ולהשתפר. תקופה זו מעניקה לנו כוחות חדשים להגשים חלומות, כדי לזכות בשנה טובה ומתוקה יותר. ואולי לא בכדי, אירוע השיא של סמינר אלול היה ההאקתון, שהפך מילה נרדפת למאמץ מרוכז לפתרון בעיות, לשינוי המציאות ולהפיכתה לטובה יותר.

בחודשים האחרונים התחלקנו לקבוצות ויצרנו סוג של קהילה לומדת. בזכות חילופי המידע והשיתוף נפתחנו לרעיונות חדשים, לדעות שונות ולנקודות מבט מגוונות כלפי האתגר החינוכי.

אלה הם המיזמים: בית הספר שליד המכללה; "משיב הרוח" – מסע של התפתחות ומשמעות; חינוך מכיל במוסדות להכשרת מורים; שיתופים ושותפויות: שיתוף מקדם פעולה בין מכללות; LINKS – מקשרים בין עולמות.

לאירוע ההאקתון הוזמנו נציגים ממשרד החינוך, נשיאי מכללות, מנטורים ועמיתי אלומות ממחוזות קודמים. המיזמים הוצגו בפיץ' ממוקד בן ארבע דקות, ולאחר מכן התנהל דיון עמוק בשולחנות עגולים כדי לקדם. לבסוף, אישיות בכירה הגיבה על המיזם בפני כולם.



למדנו שהדבר החשוב ביותר באירוע הזה הוא לאו דווקא להוציא לפועל את הסטארט-אפ החינוכי הגדול הבא, אלא לקבל כלים ולהתנסות באופן ראשוני עם עולם היזמות.

חשיפה למהלכים מרכזיים במערכת החינוך

אייל רם, סמנכ"ל משרד החינוך ומנהל מינהל עובדי הוראה, הציג את המהלכים המרכזיים והחדשים במשרד החינוך. מהלכים אלו מבוססים על שלושה רכיבים עיקריים – רציפות, התחדשות וגמישות: רציפות בהוראה ובלמידה בשכבות גיל השונות; התחדשות פדגוגית ואינטגרציה בין דיסציפלינות, המתבטאת בתוכנית מקצועות מח"ר; וגמישות ניהולית, המתבטאת בתוכנית גפ"ן.

תהליך כניסה להוראה

גלי נהרי, ראש אגף כניסה להוראה, הציגה את התהליכים שעוברים פרחי ההוראה בשנה הראשונה והשנייה לכניסה להוראה. בשנת ההתמחות הראשונה פרחי ההוראה עוברים תהליך שמכיל שלושה רכיבים: חונכות אישית, סדנת התמחות ותהליך הערכה. בשנת ההתמחות השנייה המורים עוברים תהליך מורכב יותר, שגם הוא מורכב משלושה אלמנטים: ליווי של מורה מלווה, קורס מורים חדשים והערכה לקראת קביעות.

סדנה תהליכית - ניהול קונפליקטים

בהאקתון מתכנסים אנשים יצירתיים ודעתניים ומאחדים כוחות במאמץ מרוכז שבסופו, כך מקווים, יימצא הפתרון, בזכות סייעור מוחות יצרי. האווירה בקבוצה היא בדרך כלל מאחדת, מכבדת ומגבשת, אבל מטבע הדברים, אנשים הנמצאים במערכות יחסים חווים מצבים של מתחים וחיכוכים.

מאיה כהן-מלייב שלנו העבירה סדנה תהליכית חווייתית על התהליך שעברנו בהאקתון, ובעיקר על התפקיד של כל אחד מאיתנו בקבוצה. התמקדנו בשני סוגי תפקידים: המבני והחברתי. בתהליך העיבוד הייתה הסתכלות אישית של כל עמית בתפקידים שלקח בתהליך ההתפתחות והגיבוש של המיזם, כפי שהתבטאו בדינמיקה של העבודה בתוך הקבוצה.

בסדנה קיבלנו כלים אפקטיביים שיסייעו לנו בהתמודדות עם קונפליקטים, כלים שמביאים לב פתוח במקום כעסים ותסכול.

הרגשנו שהסדנה הצליחה בזכות הקבוצה התומכת, בזכות הרצון הטוב של כולנו להיפתח ולצמוח, ובעיקר בזכות ההנחיה המכילה והרגישה של מאיה.



מתוך מיצג במרכז פסג"ה פתח תקווה



סוף והתחלה

חודש אלול, לקראת השנה החדשה, מסמל סוף ובו בזמן התחלה חדשה. המילה "**שנה**" היא מלשון לחזור ולהישנות שוב ושוב (**כמו שינון**), מפני שהשנה חוזרת במחזוריות. אחרים טוענים כי שנה היא מלשון "**שינה**", שמביעה מחזוריות סדירה ללא כל שינויים. מאידך הוצע כי "שנה" מלשון "**שינוי**", ודווקא המילה הזו מביעה את היכולת לצאת מאותה מחזוריות מעגלית וליצוק משמעות חדשה לשנה החדשה, תוך עקירה ושינוי ההרגלים הישנים ויצירת חדשים.

סוף של שנה אחת ותחילתה של שנה חדשה יכולה להיות נקודת הבחירה שלנו להחליט האם השנה הבאה תהיה בסימן של "שינה" או מחזוריות של 'עוד שנה' נוספת שתהיה במקרה הטוב 'העתק-הדבק' של קודמתה, או שאולי תהיה זו דווקא הזדמנות לעצור קמעה, להתבונן פנימה ולהתחיל "שינוי" ממשי שיתפתח לדרך חיים ושינוי מהותי ועמוק אף יותר.

אצל המוסלמים אומרים: "تفكر ساعة خير من عبادة ليلة", "התבוננות של שעה עדיפה מתפילות במשך לילה שלם".

שנה טובה! سنة سعيدة!

כתבו: ד"ר סאלח אבו חמאד, המכללה האקדמית ע"ש ק"י באר שבע, וד"ר עומר פליק, המכללה האקדמית אחוה